

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:
 за цілий рік 10 рр. — кр.
 на чверть року 2 „ 50 „
 місячно . . . — „ 85 „
 для заграниці 15 рублів або 24 франків.
 Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горюпа в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.
 Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Жаданя Русинів від нового кабінету.

Чого-ж можуть і мають право домогати ся від нового кабінету Русини? — таке питане ставить львівська *Правда* і відповідає на него так:

Русини належать до тих народів австрійських, що ніяк не можуть відпочувати своїх потреб національно-культурних, а вдоволяти ся поки-що дотеперішнім станом посіданя. Зміцнене і розвиток Русинів на народній основі лежить не тільки в інтересі руского народу, але сего вимагає безусловно і колючо інтерес державний австрійський. Задля того в Галичині і Буковині полагоджене рускої справи, котра сягає своєю вагою поза межі австрійської держави, мусить необхідно увійти в програму нового кабінету, наколи він схоче здобути собі тривке становище.

Гр. Бадені за час свого намістництва в Галичині (1888 — 90) мав доволі нагоди пізнати і оцінити вагу рускої справи для австрійської держави, вглянути в потреби і домаганя руского народу не тільки в Галичині але й Буковині. За намістництва Гр. Бадені головно его заходами дістали ся Русинам важні придба-

ня, яких до того часу дармо вижидали: основано три взірцеві школи рускі (а четверту признано паріє слідуєчий) при утраквістичних семінариях учительских, в котрих переведено вповні утраквізм (в женських ще не на всіх роках), помножено число руских гімназий, утворено катедру історії України-Руси в університеті львівським, дано значнійші засоби материяльні науковому товариству ім. Шевченка, необхідні для розвитку ширшої научної роботи, заведено чисту народну мову і правопись фонетичну в учебниках шкільних, а тим промощено ширшу дорогу рускому письмену і рускій мові народній в вядованю, надано важний голос Русини в радах шкільних краєвих в Галичині і Буковині (а тут також установлено окремого інспектора для руских шкіл). Однак багато ще остає ся зробити, щоб винагородити вповні Русинам те занедбане і упосліджене, якого они довгі часи дізнавали. Дотеперішне число руских шкіл взірцевих і гімназий далеко ще не заспокоює потреб руского народу на полі народного і середного шкільництва, а сенат львівського університету затулєє зовсім уши свої на домаганя і потреби Русинів на полі висших потреб наукових, заслонюючись ніби то нестачею відповідних доцентів руских для ка-

тедр на виділах філософичнім, правничім і медичнім. Тут мусить центральне правительство прийти з підмогою культурним потребам і домаганям руского народу, а се відібеть ся і поза межами держави нашої важким гомоном. Фреквенція численна в середних школах вимагає помноженя гімназий, а відкрите четвертої гімназії рускої в Галичині і утворене першої рускої гімназії в Чернівцях єсть колюче. Для університетських же кафедр знайдуть ся спосібні рускі доценти (аби хліб був, зуби будуть!). Коли треба було обсадити багато кафедр польских в львівським і краківським університеті, тоді спроваджено чимало познанських і варшавських доцентів і професорів. Тою мірою треба міряти також Русинів, а не вважати їх народцем замкненим тісними межами Сяну, Збруча й Черемошу, але народом 20-мільоновим, що має багато житя, сили і спосібности, що має важне культурне посланництво на сході Європи, зовсім не байдужне для інтересів австрійської держави. Утворенем катедри історії України-Руси і покликанем на ту катедру знатного історика українського дав Гр. Бадені доказ, що зрозумів значіне елементу руского для австрійської держави, зрозумів, що в українським народі яко цілости треба

1) ПЕРШІ ЗОРІ. ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галін.

I.

— Пету! Ти мене паповен покажи!^{*)}
 — А, то в нас папьяньки звать ся.

А. Свидницький. З роману „Лоборадскі“.

Одного з перших днів місяця жовтня року 188... в Чернівцях на Альбертинській улиці ч. 9 був великий рух. Віддова брама стояла отвором. На подвірю одноповерхового, густовно збудованого дімка, стояли вози в усяким домашнім знарядем, призначеним для нових мешканців, що наймили привемне помешканє і власне перевозили ся. На обширнім, диким вином оброслім ганку, стояла поважна, вже дійшла в роках пані в білім очіпку, в під котрого де-не-де визирали срібні повісемця колись русявого волося, і давала в свого високого становища на каки двом послугачам, що порали ся коло возів і вносили на гору столи, шафи, образи, крісла, зеркала і таке иньше. Поважна пані, поклавши руки на поручє, уважно слідила кривь великі, в риг оправлені окуляри, за рухами послугачів, котрі крехтячи та перекидуючи ся короткими увагами, власне спускали в нова велику горіхову шафу, овдобену тонкою ривьбою і скляними дверми.

*) Ні! Ти мені цопівних покажи!

— Помалу, уважайте на скло! — розляг ся з ганку строгий, рівкий голос поважної пані. Небезпечність хвилі здала ся їй такою великою, що вона готова була побігти на підмугу. Але послугачі вже двигали шафу цілу і неушкоджену по кам'яних сходах в гору.

— В середну станцію! — розказувала пані. — А як вам за тяжко, то кажіть Парасці, най вам помагає. Бо я не буду винна, як що упустите.

Вибігла Параска, товстолиця сільська дівчина. Вона порала ся вже в новій кухні і лагодила до обіду. Учувши, що вимовлено її імя, погадала, що її потребують до якоїсь легної послуги. Параску тішив гамір і колот, який відбував ся навкруги, вона була така веселенька, що зараз хоч би і в танець пішла. З задоволенем поглядала вона на роботу послугачів і, далека від того, аби й собі прикласти руку, обмежила ся на тому, що повела їх в середину покоїв.

В тім на ганку стинив ся галас. Се з'явила ся тут дуже цікава пара, панич і панна. Панна, висока, гнучка дівчина яких може шістнадцять років, в яєній сукні, в сивій мантілиці, в маленьким мужєскім капелюшку на попеляетім волосю, голосно витала ся в старою панєю, супроводжаючи кожде слово відповідними рухами зграбних рук, в котрих в правій тримала парасольку, а в лівій кілька квіток.

— Кажу вам, мамцю, набігала ся я, аж ніг не чую. Пані Мурашко як зачала мене водити з собою та показувати мені всякі матерії по склепових виставах, геть ввудила мене!

Тут я би трохи подивила ся на сьвіт, на людей, а вона все своє: „отєє би вам було до лица, панно Іринко, отєєй голубий сатєн в червоними квітками“. А квітки, кажу вам, мамцю, такі як лопух... і так все. На мов щастє здибав нас пан Білецький і вивволив мене.

Обидві жєнщини повернули ся до пана Білецького, котрий в вижидаючий поставі, в циліндром і паличкою в руках, тонко усміхав ся, чекаючи на ту хвилю, в котрій він би міг приступити до „мамці“ і заявити їй своє глибоке поважанє. Та хвиля власне надійшла. Молодий, добірно одягнений, приємний в лица панич підійшов легкими кроками до старшої пані і нахилиючи свою кучеряву голову, поцілував паню в руку тай сказав:

— Я позволив собі прийти повитати паню добродійку в новім помешканю, в місті.

— Я вам дуже вдячна, пане Білецький, ви перші нас витаетє — відповіла пані добродійка ласкаво. Просила би я вас ближше, але в нас нема ще ладу — звиняла ся она отверто.

— О, прошу дуже, я бачу, що паньство ще перевозять ся. Я би й не був непокоїв, коби панна Ірина зволила були мене упередити..

— То ви лишень тогді любите приходити, як уже все в порядку! — вмішала ся панна Ірина Як будь ви не приймаєте.. — сказала вона ніби в докором і повір їй вогких карих очий стрітив ся в повором Білецького.

Молодик стояв в клопоті. Пані добродійка цікаво, хотій в легким задивованем подивили ся кривь окуляри на молодих людей.

глядіти сил для культурного его розвитку, а не дивити ся на сю справу з тісного галицького виднокруга. Він зрозумів вагу буковинських Русинів для ідеї державної австрійської, підпираючи їх змаганя і тому вимагаємо, щоб і там з цілою енергією підпер культурні потреби Русинів (утворене рускої гімназії, рускої катедри пасторальної теології і катехитики, забезпечене рівноправности руского духовенства з румунським в капітулі митрополічій).

Для підмоги змагань культурних руского народу потреба не тільки помноження руских шкіл і катедр університетських, але й інституції наукової, котра би Русинам яко народови 20-мільоновому заступила місце академії наук. Основа до такої інституції вже положена, а Гр. Бадені яко намістник Галичини зрозумів добре значіне наукового товариства ім. Шевченка, приспоривши ему для перших наукових потреб відповідних материяльних засобів. Однак сего за мало, щоб товариство могло стати на певні ноги, щоб могло розвинути таку наукову роботу, до якої українсько-руські учені можуть достарчити сил, щоб двигнути науку в рускій мові до урзвєни європейської. Сего маємо право і мусимо домагати ся від міністерства Гр. Бадені, бо коли інтерес австрійської держави наказує щедро підмагати *Boehmische Gesellschaft der Wissenschaften*, то не менше ідея австрійська державна вимагає того, щоб у Львові було світле огнище наукове, науковий центр для українсько-руского народу.

Коли-ж Гр. Бадені станув на чолі нового кабінету і обняв також міністерство внутр. справ, то тим затагнув також великий довг супроти нашого хліборобского елемента, той певної і важної підвалини державної. Упадок стану хліборобского в державі: а особливо в Галичині уважаної до недавна центральним правительством яко *passives Land*, доведений до крайних границь, а рух

еміграційний стає ся найпевнішим сего доказом. Тому повинен керманіч нового кабінету цілим впливом своїм приспорити хліборобам нашим засобів до подвигнення з економічної руїни, а відповідними реформами законодавними забезпечити его розвиток і процвіт. Тим лише прислужить ся країні і державі і обидвом народам, що заселяють найбільший край нашої держави. Окрім того повинна бути переведена і езекутивними органами виконана з цілою точністю національно-політична рівноправність Русинів в Галичині і Буковині, бо лише тоді розпочате згідне порозумінє між обидвома народами в Галичині (а також на Буковині) може стати певним і довершеним фактом.

Отсего маємо право і мусимо вимагати від нового кабінету яко Русини, яко щирі прихильники зміцненя австрійської держави.

Хроніка з України.

(Допись „Буковини“).

З Сквирн, кївської губернії, скаржать ся на те, що в селянських школах не починаєть ся учене. Причина сього — гарна осіння година, яєні теплі дні. В офіціальних відчятах нашої шкільної ради раз-у-раз зазначаєть ся, що учене в селянських школах починаєть ся звичайно з днях 1-го вересня, а найпізнійше з днем 1-го жовтня. Мешканець Сквирн ліпше ніж шкільна рада знав, коли починаєть ся в селянських школах учене. Він каже, що школярі йдуть до школи, як почнеьт ся погода, або випаде досять снігу. Я з свого боку зауважу, що школярі йдуть до шкіл тоді, коли через дощ або сніг не можна вічого робити на полі, навіть — пасти скот, себ то 15-го листопада, а часом і 1-го грудня.

В Курску отворено дня 2-га жовтня ремесло-хліборобску колонію, де мають вчити ся молоді хлопці, як у нас кажуть, півнарубчаки.

Др. Устиянович, що був головою полтавських шляхтин, на останньому засіданю шляхтин порушив два цїжаві питання: 1) щоб завести на Полтавщині обовязкове учене; 2) знести кару

різками тих, що скінчили низшу школу. На досить значні аргументи що-до останного питання, шляхтинське зібранє відповіло, що воно не має права навіть підіймати такі питання.

В харківських газетах виголошено програму лекцій, які мають слухати жінки. Читати-муть лекції професори університету; почнуть читати в початку жовтня.

„Юрид. Газета“ каже, що з 1896 р. учене грецької мови буде залишене в усіх школах міністерства народної освіти.

Ті, що мають дозвіл переселяти ся на Сибір, мають право оселитись на Сибірі два роки від того дня, коли їх було сповіщено про дозвіл переселяти ся. Через два роки дозвіл губить силу, через що після двох років переселенці мусять знов просити міністра о дозвіл.

В Кременчужі почали ся спектаклі під антрепризою Филиповского, який як і раніш так і сього року веде своє діло надзвичайно щиро й енергічно.

В Козельщаньскім монастирі зроблено відповідно системі д-ра Баскакова піч, в якій спаливши два пуди нафти можна пєчи чорний і білий хліб на протягу 12 годин. Се робить ся так: Зпершу садовлять ся в піч чорний хліб, який держать в печі 2 і пів до 3 годині, потім — білий, який сидить півтора години; і так пять до шість разів. Кождїй хліб важить по пів пуда, але вишїкаєть ся в сїй печі далеко краще, ніж у печі, витопленій дровами.

Дня 1-го жовтня в Одесі згоріла фабрика Фрейбїха і Білічі та млин Лазариді. На фабриці згоріло все, що було деревяного: дах, підлоги, вікна, сволоки. Машини вельми поцсовано.

Дня 27-го вересня в Одесі несподівано помер артист мїського оркестру д. Гаєго-Граціо. В антракті, коли він грав, ему одняло лїву руку, а дорогою, як везли его до дому, лїву ногу. В 11-їй годині в ночі того-ж 27-го числа він помер.

На Волищині лїкає людей холера. В Житомирї від 16-го до 21-го вересня занедужало 4 чоловіка, вмерло 6. В губернії за тойже час занедужало 1448, вмерло 608.

Харківський губернатор звелїв організувати комісію, яка повинна буде обревїзувати всі заводи на Харківщині, виконувати постанови, щоб заводи не слускали нечистої води в річки та ставки і взагалі обревїзувати санїтарні умови житя робочих, їх харч, больниці то що.

Щоб зупинити холеру на Волищині будуть чайні.. Правда, що город дав 500 карб,

— Але ви не журіть ся, що мамця вас не припрошує ближше. За те я вас прощу. Ходім, будемо обзирати наше рапуге — защебетала дівчина прудкою мовою, принадним голоском.

Білецкий глянув на паню добродійку, попросив очима вибаченя, що, мовляв, все таки втискаю ся в хату, і великими кроками наздогонив панну Ірину, котра вже була в сїнях.

— А я вам хочу показати, що я ваші квітки не кину геть, але таки покладу в склянку — сказала вона до него в сїнях і рішучими кроками вступила на поріг невпорядкованої ще кухні.

— Параско, дай склянку з водою! — розказала вона пановливу.

Дівка звернула ся, схилила ся до кошика, що був набраний усяким склянним товаром, а заравом устигла лукаво глипнути на молодого панича, що стояв в сїнешнім пів-сумерку.

Ірина з великою увагою заклала квітки в склянку і, любуючи ся ними, промовила не то до Білецкого, не то про себе: — Ну, й чого він ще хоче? — Опісля склянка з квітками пішла на підвіконник середної комнати, де мала бути саля.

Тимчасом на дворі підходила до ганку ще одна особа. Се був сивий, трохи згорблений, поважний панотець. Входячи на ганок він, на знак привитаня, злегка кивнув головою до пані добродійки і став. Его обгоріле лице мало вираз трердості, але лагідний цовір зраджував чоловіколюбну людину.

— Ну, що там, протопопихо, вибрала добуру квартиру? — спитав він. — Буде де гуляти? Протопопиха усєміхнула ся.

— Як наймеш музику, спробуємо.

— А Ірина де? — спитав протопопа опускаючи ся на ослїпчику під поручем. В тій хвили минув послугач з зеркалами.

— От де Ірина, порядкує в хатах! — сказала добродійка гордо. — Там з нею молодий Білецкий.

— Так? А той відки так прудко взяв ся? — усєміхнув ся протопопа незавважно. — Той їй деєть легко порядкувати в кумпані.

Протопопа щось нагадав, а саме, що ему треба їхати до дому, на село на свою паравію. Отсе мєвів він жінку та доньку до міста, але сам мєвів вертати ся. А се протопопі яєсь не було на руку. Але що вже було робити! Ірині треба було „едакації“. Протопопиха добре казала, що дівчина на селі хибя ще гірше змужичіє, що гувернантки, що її доси вчили, лишень багато завдавали клопоту.

Сегодня протопопа власне сповнив бажанє своєї подруги, і коби не вроджена неприхильність до перемін, він не мав би жадної журби.

Був се богатий панотець. В него вже була одна хата в Чернівцях, але що була положена на передмістї, то він, для більшої вигоди хотів докупити ще й хороший domeк на Альбертинській улиці. Поки-що дїм не продавав ся, і пані добродійка мєвила згодити ся на мешканє в наймленій хаті. З часом, однак, надїяли

ся паньство Матушиньскі набути і сей domeк і в думці вже наперед дарували его Ірині.

Для протопопи тим пильнійше треба було відповідного пристановища в Чернівцях, позаяк він згуста мєвів їхати з своєї недалєкої паравії до міста. Отець Матушиньский був чоловік дуже діяльний, а діяльність его була досить многосторонна. Велике господарство вимагало від него часто навідувати ся до чернівських купців. Крім того брав він участь в політичних справах і був одним з найлучших між тими, що пробували виступати яко заступники буковиньської Руси. Сегодня протопопа був власне на радї з кількома родимцями, Буковинцями і Галичанами, де обговорювано гадку удасти ся до Відня з представлєнями про національні кривди Русинів. Отець Матушиньский радо був би лишив ся до пополудня, аби в сїй справі ще поговорити де з ким, аж тут ему спало на гадку, що дома ждала треба, котру годі було залишити. Тому то він хотів ще лишень пообїдати у своєї добродійки, а потім рушити domeв, в свою сплюндровану хату, де тепер господарила стара сусїда Домка.

— Обїд уже готовий? — спитав протопопа, здіймаючи широкий капелюх з голови і порядкуючи сиве волосє коєлявими пальцями.

— Та там Параска щось нїби партолить — відповіла протопопиха, а сама повернула ся і здіймивши окуляри повільним ходом пішла до кухні. Окуляри здіймала вона тому, бо вони в кухні зараз так набїгали парою, що в них ще менше можна би було видїти, ніж без них. А се сердило протопопиху. Скоро вона наverts-

щоб вичистити кловети, а міністерство внутрішніх справ на потреби міста дозволило видати 3.000 карб. Цікаво, куди вони йдуть?...

В Лубнах в Полтавщині більш 200 років розводять лікарські зілля. Тепер лубенські селяни постачають мало не 200.000 фунтів диких та 50.000 фунтів культурованої трави. В останні часи Лубенці думають утворити в своїй лабораторії відділ, де виробляти-муть алкооїди, — відділ, якого нема ще на всьому обшарі Росії. Деякі лікарські речі вже поспіають і за кордон.

В Полтавщині, Київщині й Волищині озимина добра, хоч дощів і нема. В Бердичівщині селянські посіви красні від скарбових через те, що селяни раніш сіяли, ніж скарб. Хліба й буряків в 1895. р. вродило досить і плантатори мати-муть користь, хоч невелику, бо ціни на збіже нема. В Полтавщині на пр. жито й овес — 32 коп. за пуд, ячмінь — 45. В Бердичівщині пуд жита 37 до 40, конячий 66 до 46 до 47 коп., конопляне сімя — 83, насіне соняшникове — 80, ріжвий — 50 к. Ріжвиця цін на збіже залежить від того, що в Бердичівщині купують збіже з доставкою на залізницьку стачію. За кордон поки-що йдуть тільки маслове сімя, через що знято питане про розп. знане і полегшене жордонних обставин і умов що-до вивозу збіжа за кордон.

Редактор журналу „Земледіліє“ проф. Богданович зрікаєть ся редагувати сей журнал, через те, що він поки що не самостійний керівник журналу, а тільки „секретар“, якому доводиться виконувати волю товариства хліборобів та пильнувати, щоб журнал не давав дефіциту. Богданович вимагає самостійности; — права висловлювати свою думку навіть тоді, коли з его думкою не погоджувати-меть ся товариство. Без сього Богданович не бачить досить причин ширити діло і радить товариству або взяти собі „секретаря“ або передати журнал київському селянсько-господарському синдикату, який певне візьме на себе користне (з матеріального боку) діло.

Дня 8-го жовтня отворено аудиторію київської народної читальні.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 21. жовтня 1895. р.

Час відновити передплату! З днем 1. (13.) жовтня почав ся четвертий квартал, а декотрі передплатники залягають ще з передплатою за минувший квартал. Просимо наших впов. передплатників о відновлене передплати і вирівнане залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

Є. В. Цісар дарував погорільцям громади Вишатич 1000 зр. відмоги.

Перенесене. Фінансовий комісар в Празі, Йосиф Сум, перенесений до черновецької дирекції фінансів.

Генералмайор Масер-Марнег перенесений з Черновець до Клявзбургу яко дивізіонер, а командуючим бригадіером в Чернівцях іменовано полковника Артура Маєра з Тропав.

З львівської епархії. Презенту одержали оо.: Як. Сінгалевич з Руди на Романів, Сев. Наконечний ва Збараж старий. — О. Мих. Яцковский іменованний префектом духовної семінарії у Львові.

До першої класи польської гімназії в Тішині записало ся 95 учеників з 50 громад шлезьких, з Галичини походить чотирох учеників. Після звана єсть синів шлезьких селян 58, ремісників 13, гірників 3, робітників фабричних 9, міщан 3, дітний родичів пильних занять 15.

Громадскими лікарями іменовані др. Лео Гутшнекер для Лужан, др. Арон Альперн для Вікна, др. Адольф Бергманн для Веренчанки.

Господарське віче, котре скликав головний відділ тов. „Просвіта“ в порозуміню з перемською філією, не відбуде ся дня 31-го жовтня с. р. задля наступивших перешкод, але аж дня 12-го надоліста с. р. в Перемішли.

Презесом управляючої ради тов. обезпеченя „Дністер“ у Львові вибрано Василя Нагірного, директора „Народної Торговлі“.

Sub auspiciis imperatoris відбуде ся в четвер дня 24-го с. м. на черновецьким університеті промоція Леонгарда Гохдорфа на доктора прав.

ла до кухні, зараз доводило ся їй пригадувати собі свою коротковорість. Ся вада нераз уже допекла бідній старушці. Раз вона через се дала свому дякови склянку кави з чистісенською сметанкою, ще й з кожушком, а свому протопопі налила збіраного молока, за чого потім скоїла ся велика неприязність в домі...

Сьогодні протопопишина коротковорість придала ся комусь иньшому. Добродійка власне минала попри широко відчинені двері від сая і очевидно не могла добре розрізнити, що там діяло ся. І справді, що діяло ся там?

То панич взяв панну обома руками за голову і поцілував її в губки, аж ляк по хаті пішов. Побачивши одним оком, що добродійка простісенсько дивить ся в двері, панич пустив панну і відскочив на бік, а панна утекла аж до другої комнати.

Тут стояли на підлозі, поприпирані до стіни, обрави і зеркала. Ірина хутко обернула одно з тих здорових зеркал склом до себе. Їй здавало ся, що з губи кров тече. Зеркало її вдовоїло. — Як він остро цілує! Аж укуєв мене! — шептала вона, пригладжуючи трохи розхристане волосє та втираючи палаючі щочки. Після сего побігла до кухні переконати ся, чи мати що спостерігла. Була се рішуча дівчина!

Білецкий тимчасом після несподіваної події, став коло вікна, на котрім красували ся квітки в склянці, і дивив ся на тиху, майже безлюдну улицю. Він також неначе попарив уста гарячим першим поцілунком. Справді, се

була перша квіточка молоді любови, се був поцілунок, при котрім серце завмирало а в очах закручували ся сльози.

Білецкий не міг зараз рішити ся, що починати після того, як его зоставила Ірина в пустій комнаті. Не знаючи, чи чекати на неї чи йти, він нагадав, що в таких сумнівних хвилях найлучший порадник тютюн. Отже взяв тай зачав крутити папіроску. Однак пальці в него сильно трясали ся.

Коли тут передним входом увійшла Ірина. В руках у неї біліла ся хустинка. Личко було немов заплакане. У Білецького аж серце стиснуло ся.

— Пане Білецкий, ви лишите ся у нас на обід, правда? — спитала Ірина в дверях, і подивила ся на панича не то благально не то допитливо.

Білецкий цілком нехотячи відмовив.

— Ні, вибачайте, я мушу спішити ся домів. Полуднішним поїздом має надїхати мій друг з Галичини.

(Дальше буде).

Візитацию бук. судів відбуває тепер президент вишого краевого суду у Львові, др. Александр Тхуржинський.

Подяка. При нагоді празнованя іменин гімназьяльного професора п. Сергія Шпойнарського, зібрано дрібними складами на „Народний Дім“ в Чернівцях 9 зр. 15 кр., за що товариство складає всім добродіям щирю подяку.

Реорганізація австрійських залізниць державних. Віденські газети доносять в сій справі, що вже з днем 1-го січня 1896. р. напевно наступить основна реорганізація австрійських залізниць державних. Спосіб реорганізації ще не певний, але мабуть буде слідуючий: З днем 1. січня буде утворене особіне міністерство комунікації, а навіть вже вставлено на сю ціль відповідну позицію до бюджету. Дотеперішня генеральна дирекція у Відні буде розвязана, а натомість будуть утворені три окремі генеральні дирекції, всі з осідком у Відні. Міністром комунікації має бути іменованний фельдмаршал-поручник Гуттенберг, дотеперішний управитель бюро залізничного в міністерстві війни. Поодинокі дирекції руху зістануть і на дальше. Поділ нових трех дирекцій генеральних не наступить після територій. І так одна з тих дирекцій має обіймати залізницю галицької, буковинської, шлезької а по части і моравської. На чолі сеї дирекції має стати один з теперішних трех директорів руху в Галичині. Теперішний управитель генеральної дирекції Кербер має по сій реорганізації вернути на свое давнє становище шефа секційного в міністерстві торговлі.

Нова цивільна процедура і єї наслідки. Ціла праса заняла ся тепер наслідками, які потягне за собою санкціонована нова цивільна процедура. Безперечно стоїмо на початку далеко сягаючих змін в устроєню судівництва в Австрії. Передовсім розширено значно новою процедурою круг діланя поодинокого судії. На будуче буде судія мати до виконеня задачу о много вишшу і благороднійшу як доси. Судове поступоване буде устне, отже судія буде безпосередно наглядати над запевненем сторонам правної охорони, а при новій езекуційній ординації зможе судія успішно оікувати ся економічним побитом інтересованих осіб. Судія буде на будуче в цілювитій явности шукати правди і справедливости, его слова будуть мати більшу силу і значіне, а через те збільшуть ся повага его уряду, але також его лична одвічальність. Сим очевидно піднесе ся також змянуване до так гарного звания. До сего одного користного наслідку прилуче ся ще й другий. Через введеие нової цивільної процедури збільшуть ся праця, значить, треба буде збільшити число судіїв і урядників. Розуміє ся, що не лише низші ранги, а також висші ранги одержать значні побільшеня платні, бо треба-ж справедливого відношеня між ними. А позаяк від тих судіїв буде жадати ся більшої і тяжшої умислової праці, то й побори будуть розмірно побільшені; разом вимагає справедливості, щоби доси так новільний розвій поборів судіїв був значно скорший на будуче. Надто старі судії, котрі не зможуть примирити ся до вимог нової процедури, уступають і зроблять місце молодшим силам. Через те посади в судівництві, о котрі давнійше довгий час і дуже убігали ся, будуть тепер легко лоступні; кандидати права, що віддадуть ся тому званию, будуть одержувати з можливо найкоротшим час, платні посади, а скорий аванс, котрий припаде на перші літа їх служби, видвигне їх векорі на становища независні і достаточо вивовані. Особливо ті, котрі володіють обома крайними язиками, будуть в околицях з мішаним населенем скоро наперед поступати і безперечно випередять о много своїх товаришів з університетських лавок, котрі віддали ся иньшим званиям.

Осьме чудо. Вчора вийшло 39. число „Буковинських Відомостей“, в котрім дивним дивом та газетка не накидає ся на особи заслужених патріотів після д-ра Стоцького і Пігуляка. Доси ми в кождім числі тої газетки читали памфлету против тих двох послів, а сим разом якось відійшла від свого поганого звичаю — чи не жалює може єї редактор сего?!

Небезпечности при уживаню содової води. Вода содова є безперечно напїтком і здоровим

і дуже пожаданим там, де нема погожої води криничної. Але до вирабляння її мусить бути уживта або чиста вода жерельна або дистильована; відтак приряди, уживані до її вирабляння, мусять бути добрі і докладно робити свою роботу; наконєць сифони мають бути чисті, а проводи металеві при сифонах не повинні легко оксидувати. В протівнім разі лучає ся, що можна з содової води тяжко розболіти. Отсе недавно зайшло в Опаві кілька случаїв отроєня і показало ся, що причиною була содова вода, в котрій знаходив ся арсен, а знатоки оrekli, що дістав ся він до води при фабрикації.

Против американських товариств обезпечень. Віденська часопись Der Versicherungs-freund присвятила довгу статю справі відобра- ня концесії американському товариству обезпечень на жите Mutual в німецькій державі, зазначаючи, що американські товариства асекураційні Equitable і New-York вже давнійше стратили концесії в німецькій державі з причини надужитъ, які в їх маніпуляції викрито. Згадана часопись остерегає перед американськими товариствами котрі сподіваючись, що їх дні вже і в Австрії почислені, горячково старають ся придбати як найбільше число обезпечень.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 21. жовтня. Президент міністрів гр. Бадені і міністер др. Билиньский вернули вчера вечером сюди.

Відень, 21. жовтня. Стала комісія сполученої, правляючої ради товариства державних земель, відтягнула свою резигнацію на котоване трипроцентових облігацій державних земельниць. Біржа в Будапешті опустила лише котоване п'ятипроцентових першорядних облігацій, що саме тепер суть в конверсії.

Царгород, 21. жовтня. Турецкі часописи оголошують урядове оповіщення, що правительство задумує ввести реформи в цілій державі. Правительство рішило передовсім завести реформи в деяких провінціях Малої Азії, а сей план одержав санкцію султана. Між тими реформами знаходять ся певні привилеї для ради старших, деякі права судейські: іменоване шістьох інспекторів судейських для скорого переведення процесів і інспекції вязниць; приняте всіх підданих без ріжниць національності в жандармерию і поліцію, надзір над трібусом Курдів жандармами; поселене кочуючих племен Курдів; щорічне вислане чотирох інспекторів для сконстатованя неправильностей в руху недвижимим маєтком, стяганю податків начальниками громад або вибраними мешканцями лоборцями, і вложене доходів в місцеві каси; знесеніи работ впроваджує ся наново, але лише для певних публичних работ.

НОВІ КНИЖКИ.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний показчик. Заголовки „Сьлівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського жита — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

Жите і Слово буде в слідуючій 1896 р. виходити в таким самім обемі і на таких умовах, як і досі. Від нового року перестане однак містити сирі матеріали, нагомисць розширений буде відділ белетристики оригінальної і перекладної, а побіч більшого числа праць історичних і історично-літературних обіцяє редакция звернути особливу увагу на відділ критики.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. св'ящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Істория Руси ч. I. 25 кр. Істория Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Жите сьв. великомученика і лікаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лухийй оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижне против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновійший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургії. III.) Тайни покаяння і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стаю і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятых. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокімени а) ведільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і инші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеною Мих. Спожарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольять прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Пацьковским, вийшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Малярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурника, переклад з російского (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республика на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палики Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

ПРАВДА

ВІСТНИК

політичн, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

З друкарні Г. Чоци-

